

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ У 1991 РОЦІ ТА ПЕРЕХІД ДО ДЕМОКРАТІЇ

12.09.2023 12:27

Автор: **Побережець Ганна Степанівна**, кандидат історичних наук, Миколаївський національний аграрний університет
[Секція 8. Історія становлення української державності]

ORCID: 0000-0002-9064-6731

Початок 1990-х років став періодом суттєвих змін та історичних подій, що сильно вплинули на долю України та всієї світової історії. У 1991 році Україна проголосила незалежність від Радянського Союзу, створивши таким чином сучасну Українську державу. Цей важливий крок був результатом десятиліть стрімкого історичного розвитку та складних геополітичних обставин.

1991 рік став поворотним моментом в історії України. У цьому році Україна оголосила про свою незалежність від Радянського Союзу, зривавши віки прив'язаності до московського централізованого управління та розпочавши шлях самостійної державності. Цей процес був супроводжений важливими політичними, соціальними та економічними змінами, спрямованими на створення демократичного суспільства.

Ось деякі ключові аспекти цієї історичної події:

1. Горбачовські реформи та гласність:

Перебіг реформ в Радянському Союзі, таких як «перебудова» (перестройка) та «гласність» (гласность), відкрив можливість для вираження громадської думки і політичних об'єднань. Українські діячі використовували цю можливість для активної пропаганди незалежності [5].

2. Всеукраїнський Референдум:

29 грудня 1991 року в Україні відбувся історичний всеукраїнський референдум, на якому більшість громадян підтримали незалежність України. За підсумками референдуму, Україна проголосила незалежність від Радянського Союзу 24 серпня 1991 року [4].

3. Міжнародне визнання:

Проголошення незалежності було швидко визнано багатьма країнами та міжнародними організаціями, що відкрило для України шлях до міжнародного співтовариства. 1 лютого 1992 року є датою, коли X сесія Верховної Ради СРСР прийняла рішення про перетворення союзного НКЗС в союзно-республіканський, і це було початком процесу

відновлення міжнародного визнання УРСР. Останню декаду грудня 1991 р. як початок міжнародного визнання незалежності України за наслідками референдуму 1 грудня 1991 р. Одночасно проведення комплексного дослідження питання вимагає певного звернення до історичних подій першої пол. ХХ століття, які мали значення для міжнародної легітимації УРСР на заключному етапі Другої світової війни.

4. Геополітичні виклики [1]:

Україна стикнулася зі складними геополітичними викликами, включаючи стосунки з Росією, яка домагалася зберегти свій вплив на Україну.

Першим серйозним геополітичним викликом для України стали її стосунки з Росією. Росія розглядала Україну як важливу спільноту інтересів і була зацікавлена в підтримці своїх геополітичних амбіцій у регіоні. Питання кордонів та власного геополітичного статусу стали джерелом конфлікту та напруги.

Однією з головних питань України було отримання міжнародного визнання. Основним викликом було переконати інші країни і міжнародні організації в тому, що Україна має право на незалежність та самостійну зовнішню політику.

Українська держава мусила будувати нові дипломатичні відносини з іншими країнами та укласти міжнародні угоди, щоб забезпечити свої інтереси та зміцнити свої стосунки зі світовим співтовариством. Перехід від централізованої радянської економічної моделі до ринкової економіки супроводжувався значними труднощами та економічною нестабільністю, що вимагало вдосконалення економічної політики та реформ.

Геополітичні виклики, які виникли під час набуття Україною незалежності та переходу до демократії, вимагали від країни ретельного планування, рішучості та дипломатичної майстерності. Ці виклики сформували подальший шлях України та визначили її роль у світі, роблячи цей період історії надзвичайно важливим для розвитку країни [2].

5. Перехід до демократії:

Після незалежності України був розпочатий процес формування демократичних інститутів. Україна впроваджувала нову конституцію, проводила перші вибори та встановлювала принципи громадянського

суспільства. Реформи охоплювали різні сфери життя, включаючи правову систему, політику та економіку [3].

6. Внутрішні виклики:

На тернистому шляху до проголошення незалежності, Україна стикалася з численними внутрішніми викликами, такими як корупція, економічні труднощі і політичні конфлікти.

Незалежність України в 1991 році та перехід до демократії представляють собою значущий період в історії країни, який визначив її сучасний політичний, економічний і соціокультурний ландшафт. Ця історична подія є також важливою для розуміння сучасних викликів та можливостей для України на світовій арені.

Перехід до незалежності та демократії став рішучим кроком для України, яка раніше була частиною радянської держави.

Література:

1. Мінаков, Михайло. "Поступ демократії в Україні (1991-2019)." URL: <http://sgsofia.com.ua/postup-demokratii-v-ukraini-1991-2019> (дата звернення 12.10. 2019) (2019).
2. Біленкова, Юлія Сергіївна. Участь політико-правових суб'єктів Української РСР в розробці та утвердженні основних інститутів нового міжнародного права (1944–1991 рр.): історико-правове дослідження. Diss. Львів, 2019.
3. Кудряченко, Андрій Іванович. "Геополітичні виклики сучасної України." Стратегічні пріоритети: наук.-аналіт. щокварт. зб. 1 (2006): 167-174.
4. Самсонова, М. А., and Л. І. Бадєєва. "Всеукраїнський референдум 1991 року." (2020).
5. Тарасов, В. В. "Етимологія горбачовської гласності (1985-1991 рр.) як проблема сучасної історіографії." Наукові записки [Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського]. Серія: Історія 18 (2010): 381-387.

